

ת"פ 13969/04/13 - מדינת ישראל נגד אלכסנדרה פרגר

בית משפט השלום בירושלים

27 מרץ 2014

ת"פ 13969-04-13 מדינת ישראל נ' פרגר

בפני כב' השופטת דנה כהן-לקח
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אלכסנדרה פרגר

הנאשמת

החלטה וגמר-דין

רקע

1. ביום 8.7.2013 הורשעה הנאשמת, על-יסוד הודאתה שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות שיוחסו לה בכתב-אישום מתוקן כדלקמן: גניבת כרטיס חיוב לפי סעיף 16 לחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986 (להלן: חוק כרטיסי חיוב); וכן הונאה בכרטיס חיוב לפי סעיף 17 לחוק כרטיסי חיוב.

בהתאם לנטען בכתב-האישום המתוקן, ביום 27.5.2011 בסמוך לשעה 14:30, בסופרמרקט "מגה-בול" סניף קניון "הדר" בירושלים, ערכה המתלוננת קניות באמצעות כרטיס מתנה (להלן: הכרטיס). בתום הקנייה, שכחה המתלוננת את הכרטיס בקופה כשיתרתו עמדה על ₪ 932.68. לאחר יציאת המתלוננת, בדקה הנאשמת את יתרת הכרטיס ומשגילתה את סכומו לקחה אותו לרשותה. במועד מאוחר יותר שאינו ידוע למאשימה, העבירה הנאשמת את הכרטיס לאחר על-מנת שזה יבצע באמצעותו קניות עבורה. ביום 30.5.2012 בסמוך לשעה 11:20, נסעו הנאשמת והאחר אל סופרמרקט "מגה-בול" בשכונת בית-הכרם בירושלים, שם ערך האחר קניות בסכום של ₪ 846.13 באמצעות הכרטיס, וזאת כאשר הנאשמת ממתינה ברכב מחוץ לסניף. לאחר השימוש האמור, גזרו הנאשמת והאחר את הכרטיס וזרקו אותו. לפי כתב-האישום המתוקן, במעשיה המתוארים נטלה ונשאה הנאשמת כרטיס חיוב שלא בהסכמת הלקוחה, וזאת בכוונה לאפשר לאחר להשתמש בכרטיס תוך כוונה להונות. בכל אלה הודתה הנאשמת ובגין כך הורשעה בעבירות שיוחסו לה.

2. בהתאם להסדר הטיעון בין הצדדים, הופנתה הנאשמת לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינה טרם שמיעת הטיעונים לעונש. בהתאם לבקשת הסנגור, התבקש שירות המבחן להתייחס בתסקיר אף לשאלת ביטול הרשעתה של הנאשמת.

תסקיר שירות המבחן

3. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשמת הינה בת 41, אלמנה ואם לשני ילדים בגילאים 16 ו- 23. הנאשמת נולדה באוקראינה ונישאה בגיל 16 לבן-זוג אשר היה מבוגר ממנה ב- 13 שנה. היא סיימה 12 שנות לימוד עם בגרות מלאה וכן בעלת תואר ראשון בסיעוד ואף עבדה כאחות ראשית בבית-חולים באוקראינה. לצד עבודתה כאחות, השתלבה בלימודי רפואה. בתקופה זו, ובעת שהייתה הנאשמת בהריונה השני, בעלה נפטר באופן פתאומי. חודשים ספורים לאחר מכן, עלתה הנאשמת ארצה עם ילדיה, הוריה ואחותה הבכורה. הנאשמת לא סיימה את לימודי הרפואה באוקראינה ולאחר עלייתה ארצה השתלבה בתחילה בעבודות ניקיון ומטבח. לפני כתשע שנים, החלה לעבוד כקופאית ברשת שיווק מזון ועבדה במקום במשך שבע שנים, עד לפיטוריה בגין העבירות נשוא תיק זה. מאז, מזה כשנתיים, היא עובדת ככוח-עזר בבית-חולים.

התסקיר מוסיף ומפרט את נסיבותיה האישיות המורכבות של הנאשמת. בקצרה ייאמר כי הנאשמת התמודדה עם אובדן בעלה ועם הצורך להתמודד עם מצבה כאם יחידנית בעקבות זאת. בנוסף, נאלצה להתמודד עם הקשיים הכרוכים בעלייה לישראל, ובכלל זה אובדן המקצוע, השפה, התרבות והרשת החברתית. לאחר מכן, נאלצה להתמודד עם הטיפול באמה אשר חלתה ועם מותה של האם. על רקע קשיים אלה ונוספים, קשרה הנאשמת מערכת יחסים עם שותפה לביצוע העבירות בתיק שלפניי. מערכת יחסים זו נמשכה כשמונה שנים והתאפיינה בניצול כלכלי ובאלימות רגשית מצד בן-זוגה המכור לאלכוהול. לפני כחצי שנה, הפסיקה הנאשמת את הקשר עם אותו גבר מיוזמתה.

אשר לעבירות נשוא התיק הנוכחי - הנאשמת קיבלה על עצמה אחריות מלאה לביצוען. התרשמות שירות המבחן היא כי הנאשמת מכירה בחומרת המעשים. עוד התרשם שירות המבחן כי ביצוע העבירות וההליך המשפטי המתנהל כנגד הנאשמת, מהווים מקור לתחושות של בושה ואכזבה עצמית. הנאשמת אמנם מסרה כי ביצעה את המעשים בהשפעת בן-זוגה אותה עת ושותפה לביצוע העבירות, אך ניכר כי לא ראתה בכך סיבה להקלה בעונשה וכי היא מכירה בכך שהמעשים נעשו מתוך החלטה שלה עצמה.

שירות המבחן התרשם כי לנאשמת מערכת ערכים חיובית בבסיסה, והיא מנהלת אורח חיים נורמטיבי ושומר חוק בדרך כלל, כפי שבא לידי ביטוי בהשתלבותה בלימודים ובתעסוקה. לצד זאת, ההתרשמות היא כי על רקע האובדנים שחוותה, היא נוטה להתנהגות אימפולסיבית, עד כדי מצבים של הרס עצמי ופגיעה בסובבים אותה. אף העבירות נשוא התיק דנן בוצעו על רקע זה. לצד זאת, התרשמות שירות המבחן היא כי העבירות אינן משקפות את ערכיה ואורחותיה של הנאשמת. שירות המבחן הוסיף וציין כי הנאשמת הביעה חשש כי הרשעתה עלולה להוביל לפיטוריה מעבודתה בבית-החולים. עוד צוין כי על אף חששותיה של הנאשמת, היא הביעה נכונות להשתלב בקבוצה טיפולית במסגרת שירות המבחן.

אשר להמלצה - לאור העדר עבר פלילי; לאור ההתרשמות כי העבירות הינן חריגות להתנהגותה של הנאשמת; על-מנת למנוע פגיעה בתעסוקתה של הנאשמת; וכן על-מנת לחזק את הנאשמת בהחלטתה להשתלב בהליך טיפולי; המליץ שירות המבחן לבטל את הרשעתה. לצד זאת, הומלץ על העמדתה של הנאשמת תחת צו מבחן, במסגרתו תשולב בקבוצה לנשים עוברות חוק. נוכח העובדה שהשתלבותה בקבוצה תתאפשר בעוד מספר חודשים, הומלץ כי צו המבחן יהיה למשך שנה וחצי. בנוסף, הומלץ על צו של"צ בהיקף של 100 שעות.

4. המאשימה עתרה להותיר את הרשעת הנאשמת על כנה, בשים לב לחומרת העבירות ולצורך בהרתעה מפני ביצוען וכן בשים לב לעונש הקל לו עותרת המדינה לשיטתה. לטענת המאשימה, מתחם העונש ההולם נע ממאסר מותנה ועד של"צ. במקרה דנן, עתרה המאשימה להטיל על הנאשמת מאסר מותנה וקנס כספי ששיעורו עולה על 3,000 ₪. מנגד, עמד הסנגור על מכלול הנסיבות לקולא בעניינה של הנאשמת ועתר לאמץ את המלצת שירות המבחן לביטול הרשעתה של הנאשמת ולהטלת צו מבחן ושל"צ. הנאשמת בדבריה לפני הביעה בוושה וחרטה כנים על מעשיה, והביעה נכונות להשתלב בהליך טיפולי.

בקשת ההגנה לביטול ההרשעה

5. בהתאם להלכה הפסוקה, הכלל הוא כי משהוכח ביצועה של עבירה, יש להרשיע את הנאשם בדין. הימנעות מהרשעה או ביטולה מהווים אמצעי חריג שבית-המשפט יעשה בו שימוש רק בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן. על-מנת להכריע בבקשה להימנעות מהרשעה או לביטולה, על בית-המשפט לבחון את הצטברותם של שני גורמים מרכזיים: ראשית, האם סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. ושנית, האם הרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם (ראו: ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997)). בהתחשב באמות-המידה האמורות ומטעמים שיפורטו להלן, ראיתי להורות על ביטול הרשעתה של הנאשמת.

6. בכל הנוגע לדרישה שעניינה סוג וחומרת העבירות בשים לב למכלול שיקולי הענישה - עסקינן בעבירות של גניבת כרטיס חיוב והונאה בכרטיס חיוב. מדובר בעבירות המובילות לפגיעה בקניינו וממונו של הפרט וכן פוגעות בתחושת ביטחונו האישי. פסיקתם של בתי-המשפט עמדה לא אחת על החומרה הטמונה בעבירות אלה, הן בשל הנזק הכלכלי הנגרם בעטיין, והן מאחר שמדובר בעבירות נפוצות אשר מחד גיסא קלות לביצוע, ומאידך גיסא קיים קושי לגלותן. יחד עם זאת, המדובר בעבירות מסוג עוון, ויש לבחון את נסיבות ביצוען בכל מקרה לגופו. בנסיבות מתאימות ראו בתי-המשפט בפרשות אחרות ליתן בכורה לשיקולי שיקום על פני יתר שיקולי הענישה, ונמנעו מהרשעת נאשמים בעבירות הנדונות (ראו והשוו למשל: ת"פ (שלום אילת) 39531-10-10 מדינת ישראל נ' פייזיביוף (21.2.2012); ת"פ (שלום ים) 3472/05 מדינת ישראל נ' חמאדה (26.11.2006)).

בחינת נסיבות ביצוע העבירות בתיק זה מלמדת כי **מחד גיסא**, הנאשמת נטלה ללא רשות את כרטיס המתנה השייך למתלוננת, וזאת תוך כדי עבודתה כקופאית. זאת ועוד; הנאשמת חברה לאחר לצורך ביצוע העבירות, המתינה ברכב בעת שזה ערך את הקניות באמצעות הכרטיס ואף השמידה עם האחר את כרטיס המתנה לאחר השימוש בו, באופן המצביע על כך שהנאשמת הבינה בשעת אמת את הפסול שבמעשיה. מעשיה של הנאשמת גרמו למתלוננת נזק כלכלי בשיעור סכום הכסף שהוטען על כרטיס המתנה (כ- 900 ₪) וכן עוגמת נפש בגין גניבתו. **מאידך גיסא**, אין מדובר במעשה גניבה מתוחכם או מתוכנן מראש. מדובר במעשה חד פעמי, שתחילתו בכך שהמתלוננת שכחה את הכרטיס המדובר בסופרמרקט בו עבדה הנאשמת (קרי- אין מדובר בגניבה מתיק או מידיה של המתלוננת, אלא בנטילה שלא כדיון של כרטיס שנשכח בסופרמרקט על-ידי בעליו). אוסיף כי אין מדובר בכרטיס אשראי, אלא בכרטיס מתנה נטען, כשיעור סכום הכסף שנגנב ממנו היה נמוך יחסית. זאת ועוד; מתסקיר שירות המבחן עולה כי המעשה בוצע על רקע

מצוקה כלכלית ואישית בה היתה שרויה הנאשמת בעת הרלוונטית. מכלול הנסיבות האמורות לקולא, מאפשר מתן משקל ממשי לשיקולי שיקום במקרה שלפניי.

7. בכל הנוגע לדרישה שעניינה מידת הפגיעה של ההרשעה בשיקום הנאשמת - לנאשמת נסיבות חיים שאינן פשוטות כלל ועיקר, והן עולות מתסקיר שירות המבחן כמפורט בפיסקה 3 לעיל. חרף קשייה המתוארים, שמרה המתלוננת על אורח חיים נורמטיבי ויציבות תעסוקתית. היא חסרת עבר פלילי קודם והעבירות בהן הורשעה היוו מעידה חד-פעמית בחייה. כמו-כן, לאחר ביצוע העבירות הנדונות, לא הסתבכה הנאשמת בכל עבירה נוספת. לאחר פיטוריה מעבודתה כקופאית בגין העבירות בהן הורשעה לפניי, מצאה הנאשמת עבודה חדשה בה היא מתמידה מאז, ובחודשים האחרונים אף ניתקה את הקשר הזוגי עם שותפה לביצוע העבירות. הנאשמת לקחה אחריות מלאה על מעשיה והתחרטה עליהם החל משלבים ראשונים של החקירה. הנה כי כן, האירוע נשוא כתב-האישום היה חריג בנוף חייה של הנאשמת, ולאחריו שבה הנאשמת לצעוד בדרך חיים תקינה. כיום עובדת הנאשמת ככוח עזר בבית-חולים. מהתסקיר עולה לכאורה כי הרשעה בפלילים עלולה לפגוע בהמשך העסקתה של הנאשמת במקום עבודתה, וככל הנראה אף עלולה לפגוע ביכולתה להתקבל לעבודה אחרת במקצועה. בהתחשב בכל אלה, ובשים לב לנכונותה של הנאשמת להשתלב בקבוצה טיפולית לנשים עוברות חוק בשירות המבחן, המליץ שירות המבחן להימנע מהרשעתה.

על רקע מכלול האמור לעיל, אני סבורה כי שיקולי השיקום הינם בעלי משקל משמעותי בנסיבות המקרה דנן, והכף נוטה לטובת העדפת האינטרס האישי-שיקומי על-פני יתר שיקולי הענישה ובהם הלימה, גמול והרתעה. לפיכך, בנסיבותיו הייחודיות של מקרה זה, אני רואה לבטל את הרשעתה של הנאשמת. תחת זו יקבע כי הנאשמת ביצעה את העבירות אשר יוחסו לה בכתב-האישום המתוקן.

למען שלמות התמונה, אבהיר כי אינני סבורה כי עקרון השוויון בענישה מחייב את הרשעת הנאשמת, עקב הרשעת שותפה לביצוע העבירות. כך הוא הדבר, בשים לב לכך שאין מחלוקת שהשותף הינו בעל עבר פלילי ונסיבותיו האישיות שונות (ככל הנראה מדובר באדם המכור לאלכוהול). בהתייחס לטיעוני באת-כוח המאשימה, אוסיף ואומר כי אינני סבורה שמעובדות כתב-האישום המתוקן עולה כי חלקה של הנאשמת היה גבוה משל שותפה לעבירות. אמת, המתלוננת היא שנטלה את הכרטיס לידיה לאחר שהמתלוננת שכחה אותו בסופרמרקט בה עבדה הנאשמת כקופאית. עם זאת, השותף הוא זה שעשה שימוש בפועל בכרטיס וערך איתו את הקניות. על רקע כל אלה, אינני סבורה כי הרשעת השותף בדין שהינו בעל עבר פלילי וככל הנראה מכור לאלכוהול, מחייבת להקיש דין שווה בעניינה של הנאשמת שהינה חסרת עבר פלילי ובעלת נסיבות אישיות וסיכויי שיקום כמפורט לעיל.

מתחם העונש ההולם

8. על-פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנהוגה.

על **הערכים החברתיים הנפגעים** המונחים בבסיס העבירות שביצעה הנאשמת, כמו גם על **נסיבות ביצוע**

העבירות בתיק שלפניי, עמדתי בפיסקה 6 לעיל ואיני רואה לחזור על הדברים. בהתחשב בכל אלה, ובשים לב **לעקרון ההלימה ולמדיניות הענישה הנוהגת**, אני סבורה כי **מתחם הענישה ההולמת** במקרה דנן נע בין ענישה מוחשית אשר אינה כוללת רכיב של מאסר בפועל, לבין מספר קצר של חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות.

גזירת העונש

9. בנסיבותיו הייחודיות של המקרה שלפניי, ונוכח שיקולי השיקום עליהם עמדתי בדבריי לעיל לעניין ביטול הרשעת הנאשמת, אני רואה ליתן משקל מהותי להיבט השיקומי, ולהסתפק בעונש המצוי ברף התחתון של מתחם הענישה שקבעתי לעיל. לפיכך, אני רואה לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהטיל על הנאשמת צו של"צ בהיקף של 100 שעות וצו מבחן למשך 18 חודשים.

יוער כי על שותפה של הנאשמת לביצוע העבירות, נגזר עונש מאסר מותנה וכן תשלום פיצוי למתלוננת בסך 2,000 ₪. מאחר שעל השותף לעבירה נגזר תשלום פיצוי למתלוננת בסך 2,000 ש"ח, לא ראיתי להטיל על הנאשמת תשלום פיצוי כספי נוסף למתלוננת.

סוף דבר

10. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני מטילה על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. שירות לתועלת הציבור (של"צ) בהיקף של 100 שעות על-פי התוכנית המוצעת בתסקיר שירות המבחן.

שירות המבחן יפקח על עבודת הנאשמת ויהיה רשאי לשנות את מקום ההשמה במידת הצורך, ללא צו שיפוטי נוסף.

ב. הנאשמת תעמוד בפיקוח שירות המבחן למשך 18 חודשים מהיום. במסגרת הפיקוח, היה ותשולב בתוכנית טיפולית כמפורט בתסקיר, יהיה על הנאשמת לשתף פעולה בהליך זה כחלק מתנאי המבחן.

מובהר לנאשמת כי עליה לשתף פעולה עם שירות המבחן במסגרת צו המבחן וכי עליה לבצע את השל"צ, שאם לא כן - אדון בעניינה מחדש.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ה אדר ב תשע"ד, 27 מרץ 2014, במעמד הצדדים.